

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Правові основи працезохоронної політики та охорони праці

Шифр та назва спеціальності

263 – Цивільна безпека

Освітня програма

Охорона праці

Рівень освіти

Бакалавр

Інститут

ННІ Механічної інженерії і транспорту

Кафедра

Безпеки праці та навколишнього середовища
(144)

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр

6

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Семенов Євгеній Олександрович

Yevhenii.Semenov@khpi.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри БП та НС НТУ «ХПІ»

Автор та співавтор понад 100 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідний лектор з дисциплін: «Правові основи працезохоронної політики та охорони праці», «Числові методи аналізу з охорони праці», «Правові основи цивільного захисту», «Інституційні основи прийняття рішень з попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс «Правові основи працезохоронної політики та охорони праці» спрямований на формування у майбутніх фахівців правових знань щодо стану проблем охорони праці, складових і функціонування управління охорони праці та шляхів правового регулювання методів та засобів забезпечення безпеки праці згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами.

Мета та цілі дисципліни

В результаті вивчення дисципліни фахівець повинен знати принципи державної політики в сфері охорони праці, права роботодавця та робітника і трудових колективів, права та пільги робітників, структуру системи державного управління охороною праці, основні положення законодавчих актів щодо регулювання, а створення безпечних і здорових умов праці, юридичну відповідальність за скоєння злочинів за порушення у сфері ОП.

Формат занять

Лекції, практичні роботи, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

СК2. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

СК5. Здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці.

Результати навчання

РН1. Аналізувати питання історії, факти, проблеми та тенденції розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку.

РН2. Володіти культурою мислення, технологією опанування соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.

РН3. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.

РН4. Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 36 год., практичні заняття – 12 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Вступ до фаху. Ознайомча практика», «Основи професійної безпеки та здоров'я людини», «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій в правових основах працезахоронної політики та охорони праці. Навчальні матеріали доступні студентам через OneNote Class Notebook.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Трудове право як галузь трудових відносин. Суб'єкти трудового права.

Трудове право як галузь трудових відносин. Поняття основних принципів трудового права України. Суб'єкти трудового права.

Тема 2. Колективні договори та угоди. Трудовий договір.

Колективні договори та угоди. Поняття колективного договору. Порядок укладення колективного договору. Зміст колективного договору. Контроль за виконанням колективного договору і види відповідальності за невиконання його зобов'язань. Трудовий договір. Укладання трудового договору. Випробувальний термін. Розірвання трудового договору.

Тема 3. Робочий час і час відпочинку.

Робочий час. Надурочні роботи. Час відпочинку. Види відпусток. Щорічні відпустки та черговість їх надання.

Тема 4. Особливості регулювання праці окремих категорій працівників.

Охорона праці жінок. Охорона праці неповнолітніх. Охорона праці осіб з інвалідністю та громадян похилого віку.

Тема 5. Дисципліна праці та правові засоби її забезпечення.

Трудова дисципліна та поняття внутрішнього трудового розпорядку як основи організації праці. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Заходи заохочення за сумлінне виконання трудових обов'язків. Заходи стягнення за порушення трудових обов'язків і порядок їх застосування. Юридична відповідальність за порушення трудових обов'язків. Поняття дисциплінарного проступку.

Тема 6. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

Матеріальна відповідальність за порушення вимог законодавства про охорону праці. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником.

Тема 7. Відшкодування громадянам, підприємствам і державі збитків, завданих порушеннями вимог охорони праці.

Відповідальність за заподіяну шкоду особам або організаціям відповідно до вимог Цивільного кодексу. Способи відшкодування шкоди. Адміністративна відповідальність. Види стягнень. Адміністративні правопорушення в галузі законодавства про працю і охорону праці. Адміністративні правопорушення в промисловості. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки.

Тема 8. Порядок і строки притягнення до відповідальності за адміністративні правопорушення в сфері охорони праці.

Ведення справ про адміністративні правопорушення у сфері охорони праці та пожежної безпеки. Впровадження справ про адміністративні правопорушення. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності та права особи, що притягається до адміністративної відповідальності. Порядок оскарження постанови про адміністративне правопорушення.

Тема 9. Індивідуальні та колективні трудові спори і порядок їх розв'язання.

Повноваження комісій по трудових спорах. Вирішення трудових спорів судовими інстанціями. Переведення на іншу роботу.

Тема 10. Гарантії прав громадян на охорону праці. Політика підприємства з охорони праці.

Законодавчі акти з охорони праці. Закон України "Про охорону праці" та державна політика в галузі охорони праці. Політика підприємства з питань охорони праці.

Тема 11. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю та охорону праці.

Поняття та основні види нагляду і контролю. Державний нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю та охорону праці. Громадський контроль у сфері охорони праці.

Тема 12. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства з охорони праці.

Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про працю. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про охорону праці. Кримінальна відповідальність за порушення правил пожежної безпеки.

Тема 13. Юридична відповідальність за скоєння злочинів у сфері службової діяльності.

Основні положення Закону України "Про запобігання корупції". Заходи, спрямовані на запобігання і протидію корупції. Запобігання корупції у діяльності юридичних осіб. Відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Злочини у сфері службової діяльності, що пов'язані з наданням публічних послуг.

Теми практичних занять

Тема 1. Складання договору (угоди) при прийомі працівника на роботу.

Тема 2. Робочий час і час відпочинку.

Тема 3. Відсторонення працівника від роботи.

Тема 4. Відшкодування шкоди здоров'ю, причиненої працівникові на виробництві.

Тема 5. Визначення юридичних підстав на пільги і компенсації за важкі і шкідливі умови праці.

Тема 6. Визначення ступеня юридичної відповідальності за скоєння злочинів у сфері службової діяльності.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді реферату. Перелік тем рефератів обирається студентом самостійно з запропонованого викладачем переліку тем, оформлюється в електронному вигляді.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (посібники, підручники, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Текст лекцій із дисципліни «Правові основи працезахоронної політики та охорони праці» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр спеціальності 263 «Цивільна безпека» / Є.О. Семенов, В.Ф. Райко, О.І. Ільїнська. Харків : НТУ «ХПІ», 2019. 208 с.
2. Управління і соціально-економічні основи охорони праці : практикум для студентів освітньо-кваліфікац. рівня бакалавр : напрям підгот. 263 "Цивільна безпека" : навч. посібник / В.Ф. Райко [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Планета-Принт, 2019. 240 с.
3. Про охорону праці : Закон України від 21.11.2002 р. № 2694-ХІІ. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
4. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 №322-VIII. Дата оновлення: 19.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. Дата оновлення: 17.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
6. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з курсу «Правові основи працезахоронної політики та охорони праці" : для студ. спец. 263 «Цивільна безпека" / уклад.: Є. О. Семенов, В. Ф. Райко ; «Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 16 с.

Додаткова література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 536. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (10%) та поточного оцінювання (90%).

Залік: усна доповідь на питання.

Поточне оцінювання: 2 онлайн тести (по 15%), оцінювання на практичних заняттях (всього 50%) та індивідуальне завдання у вигляді реферату завдання (10%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

30.08.2023

Завідувач кафедри
Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

30.08.2023

Гарант ОП
Людмила ВАСЬКОВЕЦЬ